

ĐÀO DUY ANH và TÔI

Tôi và Đào Duy Anh biết nhau từ khi bước chân đến thành phố Seattle trong chương trình bảo trợ của tiểu bang WA sau cuộc di tản 30 tháng 4. Trước đó ĐDA học trên tôi một lớp, khóa 67-74, nhưng tôi có nghe tiếng Anh qua các chương trình ca nhạc dân tộc của ban Bách Việt do Anh sáng lập, nghe Anh tốt nghiệp trường Quốc Gia Âm Nhạc trong lúc đi học YK. Tôi phải khâm phục đàn anh này sau lại thông minh quá có thể đeo đuổi 2 ngành học cùng lúc không phải dễ, phải là người đam mê nghề nghiệp mới làm được.

ĐDA ngay từ khi đặt chân đến Seattle đã được nhận vào đại học UW dạy nhạc và cách xử dụng các nhạc cụ cổ truyền đàn tranh, đàn bầu... cho các sinh viên Mỹ chưa hề nhìn thấy hay nghe nhạc dân ca VN. Tôi không hiểu khả năng sinh ngữ của ĐDA lúc đó giỏi đến cỡ nào để có thể giải thích cho các sinh viên hiểu và đờn theo, các nhạc cụ tìm đâu ra lúc mới chân ướt chân ráo ở xứ lạ. Vậy mà ĐDA làm được và ký contract dạy nhạc cho đến khi rời Seattle 1980.

Vài tháng sau khi đến đây, UW có tổ chức một lớp luyện thi ECFMG cho nhóm Bác Sĩ VN, nhỏ thôi độ 10 người (Tôi, ĐDA, PĐLong Cơ & Lâm Thúy, BCTiet, PHChi, VXQuynh, NVMinh...) mỗi tuần chỉ học một lần độ vài giờ, căn bản là họ ôn lại các basic sciences chứ ko hẳn hỏi khóa luyện thi nên mọi người coi như là một dịp gặp nhau hàn huyên trao đổi tin tức làm sao trở lại ngành YK. ĐDA thì rất thoải mái với job mới nên hay nói về việc anh dạy sinh viên cách ngồi để xử dụng đàn tranh, mang các ngón tay khải đờn và cùng tập ca các bản dân ca giọng lơ lớ làm anh bật cười... Rồi khi hưng chí thì trỗi giọng hát lung tung từ dân ca qua vọng cổ khi buổi học chấm dứt đem lại vài giây phút vui vẻ cho mọi người quên bớt đi các căng thẳng trong cuộc sống khó khăn ban đầu.

Sang đầu năm 1976, nhân dịp Tết Âm Lịch, tiểu bang đứng ra tổ chức buổi văn nghệ mừng xuân đầu tiên cho dân tị nạn, hầu hết mọi người đều có mặt trong hội trường rạp Paramount to lớn hơn 3,000 chỗ ngồi đều chật cứng, có cả Thống Đốc Evans đến tham dự. Chương trình thật phong phú có cả các ca sĩ từ Cali lên phụ diễn. Đêm hôm đó ĐDA là cây đình của buổi văn nghệ, ra sân khấu nhiều lần trong chiếc áo dài khăn đóng, tóc dài kiểu Beattle, giọng nói và lời ca trầm buồn qua các bản dân ca, vọng cổ hòa với tiếng đàn tranh, đàn bầu đã chinh phục trái tim của mọi người và nhiều người lớn tuổi bật khóc sụt sùi khi nghe anh ca các bản nhạc gợi nhớ quê hương. Đêm hôm đó tôi khâm phục ĐDA quá sức, một bạn đồng nghiệp với tài năng văn nghệ làm vẻ vang giới YK. Từ đó danh tiếng anh nổi như cồn, gần như anh không thể nào vắng mặt trong các sinh hoạt văn nghệ cộng đồng các dịp Tết, kỷ niệm 30 tháng 4...vv..

Tháng 3, 1976 AMA đứng ra tổ chức 4 lớp luyện thi ECFMG cho các bác sĩ tị nạn, nhóm BS ở Seattle đi xuống Loma Linda Uni học cùng các bác sĩ ở Cali, Oregon, tổng cộng độ 70 người trong 4 tháng để kịp kỳ thi tháng 7. Vì họ chỉ đòi thợ cho cá nhân BS thôi nên các bà vợ phải ở lại. Chắc vì sắp theo vẫn nên ĐDA và tôi được cho vào ở chung một phòng trong học xá bên Riverside campus, cách trường chánh độ 30 miles, mỗi sáng xe bus chở đi học chiều chở về. Đây có lẽ là thời gian sung sướng nhất trong

giai đoạn đầu ở xứ lạ , cà đám được cấp sách đến trường mỗi ngày , được trả lương ăn ở dù nhỏ nhoi nhưng cũng dư chút đỉnh nhờ sống tiện tặn , khi lên xe hay vào trường nói tiếng Việt thoải mái ...tối ngày chỉ cắm đầu cắm cổ ráng ngón chương trình luyện thi cấp tốc 4 tháng cho 7 năm học YK mà lại là tiếng ngoại quốc . mỗi ngày bị thầy cho các tập roneo dày cộm cộng thêm cuốn text book Harrison dòm thấy ớn nhưng đâu có lựa chọn nào khác . Nghĩ lại giới YK được ưu đãi nhiều so với các ngành khác bị bỏ bơ vơ đâu ai thêm lo . Lại nghĩ đến công lao ông Ira Singer và thầy Đào Hữu Anh đã tranh đấu cho mọi người có được ngày hôm nay . Thanks SIR with LOVE .

ĐDA lần nữa lại trở một tài mà nhờ ở chung tôi mới biết , đó là tài nấu ăn . ĐDA lúc đó còn độc thân , ở Seattle thì mượn căn phòng ở riêng nên nấu ăn một mình . Không hiểu học ai mà cái gì cũng biết nấu . Trong campus của Seven Adventist họ ăn chay trường nên tụi này mua cái lò nhỏ để ở góc phòng chiều về nấu qua loa ăn no bụng còn học bài . Lúc đầu tôi và ĐDA chia nhau mỗi người thay phiên nhau nấu , tôi thì xưa nay chưa hề nấu ăn , trước khi xuống Cali nên bà xã soạn viết ra vài món để nấu như Gà nấu đậu , hột gà chiên lạp xưởng , mì ly vv...Ăn hoài các món đó ĐDA chán quá bèn nói " Thôi mày rửa chén mỗi ngày để tao nấu cho , ăn các món mày nấu tao ngón hết vô rồi Đường" ! Nghe xong tôi còn thích nữa , chiều về mệt tôi bắt nấu cơm điện rồi lăn ra ngủ chút xíu lấy lại sức, trong khi ĐDA lụi cụi nấu nướng , thực dậy đã có thịt kho , canh chua , gà xào chua mặn , cá kho vv... bày sẵn chỉ cần nháy vô xức phàn đã đời .. Cuối tuần gặp đám bạn Seattle , ĐDA còn trở tài nấu phở , hủ tiếu nữa chứ , dù không đủ gia vị nhưng nghe mùi là thấy ngon không chỗ chê . Ăn xong dĩ nhiên ĐDA không bao giờ quên màn văn nghệ ca giúp vui mọi người xa quê hương và gia đình nhưng có dịp sống chung một khoảng thời gian ngắn ngủi mà tương đắc . Tôi thiệt khâm phục anh bạn này .

Một kỷ niệm nữa đáng nhớ mà bây giờ mới có dịp kể . Số là vì ở trong campus khá xa thành phố , cuối tuần mới có dịp đi chợ nhưng phải lấy bus cách xa vài miles , mua xong kệ nệ vác về . Tuy không mua nhiều -vì tiền đâu mà mua đủ thứ - chủ yếu là 2 thùng mì , vài vỉ hột gà, bánh mì , rau cải , thịt gà đông lạnh , xương heo vv chỉ xài đủ một tuần rồi tuần sau tính tiếp . Khí hậu ở Riverside nóng bức vùng thung lũng , dù mùa xuân nhưng bắt đầu nóng dần , mỗi lần đi chợ là một cực hình . Bốn thằng tụi tui : Tôi, Anh , Chí , Quỳnh mới bàn nhau kiếm mua một chiếc xe cũ độ \$ 200 , 4 thằng hùn mỗi đứa \$ 50 để cuối tuần đi chợ , hôm nào dậy trễ xe bus thì chạy xe qua Loma Linda học, bữa nào về tối quá mà đề tài hơi chán thì lái xe về sớm học mấy bài trong tuần để làm quiz cuối tuần . Nghe có lý , Quỳnh tìm làm quen một anh thợ sửa xe Việt Nam rồi mua được chiếc xe sặc củ nình nhưng vừa túi tiền . Từ đó cuộc đời lên hương , 4 thằng có xe tàng tàng dạo phố , cuối tuần ra thành phố coi cine , ăn đồ Tàu cho đỡ cực nấu ăn một ngày . Tôi còn nhớ lúc đó phim Exorcist mới ra xem lạnh xương sống . phim One flew over cuckoo's nest thấy Jack Nicholson diễn xuất tuyệt hay mặc dù không hiểu nhiều .

Có lần tụi này làm gan cuối tuần lái xe lên LA chơi cho biết , thấy thành phố huy hoàng ngoài sức tưởng tượng thích quá . Thừa thắng xông lên , dịp Memorial Day trường nghỉ 3 ngày liền tiếp nên cả bọn bàn đi Las Vegas cách đó độ 400 miles , đi qua ngủ đêm

trong xe hôm sau về . Nghe chữ Las Vegas thì ai mà không nổi máu cò bạc , nhất là xe vừa đi LA về , Quỳnh còn khen xe cũ vậy mà máy còn tốt , mình chạy ban đêm cho mát máy hôm sau cũng về ban đêm , thứ hai ngày nghỉ đầu cần về gấp . Vài bạn nghe bàn chương trình đi Las Vegas cũng xin đi theo , cuối cùng trên xe có tới 7 mạng - thêm anh Kiệt & Bảo Trung bên Portland , NVMinh cùng ở Seattle tháp tùng . Ra đi thì nôn nức lắm , lại chạy về đêm nên ĐDA nói để " Tao ca cho thẳng Chí hay Quỳnh tỉnh ngủ lái xe " nên suốt dọc đường tha hồ ĐDA trở tài ca hát hình như không bao giờ thấm mệt . Ai ngờ dọc đường xe bị nóng máy phải dừng nhiều lần cho máy nguội , vào các trạm xăng kéo máy lấy hên . Tôi trúng được ngay kỳ kéo đầu làm mọi người xúm lại đổi tiền nhưng tôi lấy chia từng người kéo máy chơi , còn dư mua tặng ĐDA một bao thuốc lá Salem . Cái này sao tôi lại nhớ hoài . Nhớ hôn Anh ?

Gần xong 4 tháng học thì ĐDA phải về lại Seattle sớm dạy học không ở lại đi ra LA thi ECFMG như mọi người . Trong trường Loma Linda có một mục sư Việt Nam nghe tiếng tăm văn nghệ của ĐDA nên ngỏ lời mời ĐDA chủ động trong đêm văn nghệ do ông tổ chức để ghi ơn ban giảng huấn trường . Lúc đầu ĐDA không muốn lắm vì bận học thi mà phải đi về sớm nhưng cuối cùng nhận lời vì đây là dịp để giới thiệu văn hóa cổ truyền cho người ngoại quốc thấy . ĐDA phải gọi điện thoại về trường UW để trường gọi các nhạc cụ đàn tranh , đàn bầu ...cộng thêm bộ áo dài khăn đóng không thể thiếu cho đêm trình diễn . Xong rồi tập dượt cả tuần bỏ cả vụ học hành nhưng tôi thấy ĐDA hăng hái sốt sắng vô cùng . Buổi trình diễn thành công vượt bậc , được cả ban Giảng Huấn đứng lên vỗ tay không dứt . Tôi thật khâm phục tinh thần phục vụ vô vị lợi của ĐDA đem tiếng thơm cho cả đám bác sĩ lưu vong đi học .

Về lại Seattle thì tôi ít có dịp gặp ĐDA , mỗi người có công ăn việc làm khác nhau và không còn các buổi sinh hoạt hàng tuần nữa . Tháng 6 , 1979 tôi được nhận vào đi Residency ở Chicago và có gọi báo cho ĐDA biết . Anh cũng đậu xong hết ECFMG và Flex nhưng còn kẹt cái contract ở trường UW thêm một năm nữa nên chúc tôi đi trước , có lẽ năm sau anh sẽ đi về miền Midwest vì để được nhận Residency . Từ đó không nghe tin gì về ĐDA , nay mới biết ĐDA đi làm nhà tù ở Indiana rồi vào Residency ở Louisville, KY ; lúc đầu Internal medicine rồi thêm 2 năm fellowship ra thành chuyên khoa về Phổi Pulmunologist .

Khoảng năm 2000 thì phải , tôi nhận được cú điện thoại từ ĐDA hỏi thăm tình hình hành nghề của tôi ở Seattle . Anh muốn về lại Seattle vì ơn khí hậu khắc nghiệt ở Kentucky , kẹt vì anh có 5 đứa con còn đang học Trung & Đại học , có đứa đã được vào YK nên mọc rễ ở đó khó đi . Tôi cho ĐDA địa chỉ bệnh viện nếu Anh muốn về làm bệnh viện trước rồi mở phòng mạch sau . Từ đó ĐDA biệt tăm luôn mặc dù lâu lâu tôi có vào YouTube coi các show nhạc ĐDA ca với các ca sĩ nhà nghề nổi danh dưới Cali , giọng vẫn còn trầm ấm nói năng nhò nhẹ , mái tóc Beattle ngày xưa nay đã cắt sát trông trẻ trung ra . Thảm phục ĐDA sau bao nhiêu năm vẫn hăng hái miệt mài phục vụ 2 lãnh vực khó khăn trên đời .

Đầu tháng 4 năm nay tôi đi dự Medical convention ở San Diego , xong ghé lên Orange county thăm bạn ở Huntington Beach . Tình cờ gặp anh PXC cùng lớp ĐDA mới biết tuần sau lớp anh tổ chức 50 năm Hội Ngộ ngày Nhập trường YK khóa 67-74 . Hôm sau

nói chuyện với anh bạn khác cùng lớp ĐDA - LMĐ - thì anh xác nhận ĐDA sẽ có mặt cuối tuần nhưng chỉ tham gia một phần còn dành thì giờ trình diễn văn nghệ do Viện Việt Học -do thầy TNN sáng lập -rất typical con người ĐDA lúc nào cũng lo phục vụ nghệ thuật cộng đồng hơn vụ đi nghỉ hè ăn chơi giải trí . Xong đêm văn nghệ , 2 vợ chồng ĐDA bay về từ LA , đổi máy bay ở Chicago , định hôm sau thư hai đi làm trở lại .

Rồi đầu tuần hình ảnh của một hành khách đi chuyến máy bay định mạng UA 3411 - 9 nút mà không hên - bị lôi sềnh sệch ra khỏi máy bay gây kinh hoàng toàn thế giới . Tôi xem rồi phê bình " It's disgusting và tiên đoán hãng UA sẽ phải chịu lời phê phán nặng nề có thể big lawsuit " .Hôm sau anh bạn cùng lớp cho biết người đó là ĐDA ! Lòng tôi chùng xuống bất động không nói nên lời chỉ nghĩ trong bụng ;" Trời ơi sao lại có chuyện thế này xảy ra cho một người hiền lành không bạo động , suốt đời chỉ lo phục vụ tha nhân không một mảy mà bị vướng vào hoàn cảnh éo le như vậy " ? ĐDA đã mang tội gì mà bị lôi đi như một con thú hoàn toàn bất lực trước sự chứng kiến của các hành khách trên máy bay mà chính họ cũng chỉ biết thảng thốt lên tiếng " What do you do to him " May nhờ có nhiều người lanh trí ghi nhận tất cả chi tiết vào cell phone để cả thế giới được chứng kiến sự dã man của các nhân viên cảnh sát phi trường ! Ai là người ra lệnh cho họ làm như vậy ? Ngạn ngữ Việt Nam có câu " Đừng làm những gì cho người khác nếu mình không muốn người khác làm điều đó đến mình "

Tôi còn nhớ năm 2012 , gia đình tôi có về thăm nhà qua hãng máy bay EVA . Một em bé Filippine ăn tối xong đau bụng . Phi hành đoàn gọi loa xem có ai là Bác Sĩ nhờ xem bệnh dùm . Tôi có đem theo ống nghe , BP cuff , thuốc men vv..nên lại khám bệnh , cho em uống vài viên TUMS thì độ 30 phút sau em nghe khỏe lăn ra ngủ ngon . Phi công cho cô chiêu đãi viên lại cảm ơn và nhã nhận mời 2 vợ chồng lên ngồi ghế First class để đền ơn . Họ sẵn sóc tử tế cả chuyến bay từ thức ăn thức uống mệt nghỉ ! Gần đây tôi đọc cuốn sách của một BS Psychiatrist ở UCLA có người yêu cũng là Psychiatrist bên England rồi anh bất ngờ qua đời vì bị heart attack ở tuổi 43 ! Bà BS đi qua dự đám tang và trên đường về ở phi trường nơi quầy máy bay British Airway , một nhân viên hỏi bà đi cho business hay holiday . Câu hỏi làm bà xúc động khóc như mưa và anh tự động upgrade cho bà ngồi hàng ghế first class cho nhiều tự do riêng hơn . Nhân viên trên máy bay cũng tiếp đãi bà một cách đặc biệt để khi ra khỏi máy bay bà quyết định " **Since that day, whenever possible , I always fly British Airways . Each time , I'm reminded of the importance of small kindnesses** " Đọc xong cảm động làm sao cho cách đối xử lẫn nhau thể hiện tình thương đồng loại , tình người dù xa lạ chưa hề biết nhau bao giờ .

Bây giờ tôi còn được biết thêm chi tiết là đầu năm 2016 , một bác sĩ giải phẫu Duc Pham , a Vietnamese American cầm đầu một ê kíp giải phẫu ở bệnh viện Northwestern , Chicago đã thành công trong việc ghép tim cho vị CEO của United Airlines - Mr Munoz - để ông ta có thể trở lại chức vụ cũ làm việc sau 6 tháng . Hãy nhìn nhưng gì ông trả ơn lại một bác sĩ Vietnamse khác một năm sau đó . Có phải " Cưu vật vật trả ơn . Cưu nơn nơn trả oán " không ?

Hôm nay ngày lễ Phục Sinh , toàn nhân loại chào đón Đức Chúa Jesus sống lại cưu rỗi nhân loại ra khỏi bể khổ . Rồi 2 tuần nữa đây cộng đồng người Việt Tự Do Hải Ngoại lại

kỷ niệm ngày 30 tháng 4 , ngày mà CS thế giới đã chà đạp nhân quyền xâm chiếm miền Nam VN gieo rất tang thương lên trên quê hương 42 năm nay , đàn áp đày đọa trả thù quân dân cán chính như thú vật đưa lên lò sát sinh . Chạnh nghĩ về cảnh ĐDA bị đối xử như vậy , đầu óc tôi như ngầy dại không lời nào có thể diễn tả được . Một con ngựa đau cả tàu không ăn cỏ mà ĐDA . Nhìn hình ảnh cháu Crystal ngày họp báo ở Chicago hôm thứ tư vừa rồi , gương mặt hốc hác tiêu tụy thiếu ngủ nói không ra lời , tôi thông cảm vô cùng hoàn cảnh của đại gia đình ĐDA vô cùng . Cầu xin mọi người trong gia đình gắn gượng dìu nhau qua giai đoạn khó khăn này chờ ngày ra tòa phán xét công minh vì tôi tin tưởng tuyệt đối hệ thống luật pháp của xứ đứng đầu thế giới Tự Do này .

Chúc ĐDA và gia đình mọi điều may mắn
God bless your family ĐDA
God bless America

Lễ Phục Sinh April 16 , 2017
Seattle WA

BS Dương Minh Đường .